

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2017-1-73 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 18-06/90-45
Karar Tarihi : 20.02.2018

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Ömer TORLAK
Üyeler : Arslan NARİN, Adem BİRCAN, Şükran KODALAK, Mehmet AYAN

B. RAPORTÖRLER: Hakan EREK, Bilge YILMAZ, Hande DAYAN

C. BAŞVURUDA

BULUNAN : - Serdar Naim KOSİF
- Hürrem KOSİF
- Hüdayi KOSİF
- Göksu Akaryakıt Ticaret Ltd. Şti.
Temsilcileri: Av. Murat SAYIN
Şehit Ahmet Sok. No:6-10 Ada Residence Kat:3 D:50
Mecidiyeköy /İstanbul

D. HAKKINDA İNCELEME

YAPILAN : Shell&Turcas Petrol A.Ş.
Karamancılar İş Merkezi Gülbahar Mah. Salih Tozan Sok. No:18
B Blok Esentepe 34394 Şişli/İstanbul

- (1) **E. DOSYA KONUSU:** Shell&Turcas Petrol A.Ş.'nin yapmış olduğu dikey anlaşmalar ve diğer uygulamaları ile 4054 sayılı Kanun'u ve 2002/2 sayılı Tebliğ'i ihlal ettiği iddiası.
- (2) **F. İDDİALARIN ÖZETİ:** Başvuruda özetle; İstanbul ili, Beykoz ilçesi, Göksu mahallesi, 31 ada 2 parsel ve 3 parselde kayıtlı taşınmazda yer alan Anadolu Hisarı Shell Akaryakıt ve Servis İstasyonu (İSTASYON) ile ilgili olarak Shell&Turcas Petrol A.Ş. (SHELL) ve Kosifler Petrol Tic. Ltd. Şti. (KOSİFLER)¹ arasında 20.09.2010 tarihinde yürürlüğe girmek üzere 06.08.2010 tarihinde Bayilik Sözleşmesi ve yine aynı tarihte Kira Sözleşmesi imzalandığı, daha sonra 08.08.2012 tarihinde SHELL lehine 10 yıllık intifa hakkı tesis edildiği, SHELL ile Serdar Naim KOSİF, Hürrem KOSİF, Hüdayi KOSİF (ŞİKAYETÇİLER) arasında 06.08.2010 tarihinde başlayan dikey ilişkinin 06.08.2015 tarihinde bitmesi gerekirken bugüne kadar kesintisiz devam ettiği, ŞİKAYETÇİLER tarafından SHELL'e 13.11.2017 tarihinde noter aracılığıyla bildirimde bulunulduğu ancak SHELL'in intifa hakkını tapudan terkin etmediği, dolayısıyla SHELL hakkında gerekli işlemlerin yapılması talep edilmektedir.
- (3) **G. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 12.12.2017 tarihinde giren başvuru üzerine hazırlanan 10.01.2018 tarih ve 2017-1-73/İİ sayılı İlk İnceleme Raporu, 18.01.2018 tarihli Kurul toplantısında görüşülmüş ve 18-03/36-M sayı ile önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir. İlgili karar uyarınca düzenlenen 14.02.2018 tarih ve 2017-1-73/ÖA sayılı Önaraştırma Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.

¹ KOSİFLER, unvanını Göksu Akaryakıt Sanayi ve Tic. Ltd. Şti. (GÖKSU AKARYAKIT) olarak değiştirmiş ve 30.11.2011 tarihinden itibaren bu unvanı geçerli olmaya başlamıştır.

(4) **H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda;

- SHELL ile ŞİKAYETÇİLER ve Shell Petrol A.Ş. arasındaki dikey anlaşmaya esas teşkil eden ve Bayilik Sözleşmesi'nin başlangıcı olan 15.07.2012 tarihinden itibaren intifa hakkının süresi boyunca 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği (2012/2 sayılı Tebliğ) kapsamında grup muafiyetinden yararlanabileceği,
- Dolayısıyla SHELL hakkında 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un (4054 sayılı Kanun) 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına yer olmadığı ve şikâyetin reddinin gerektiği

ifade edilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

(5) Konuya ilişkin bilgi isteme yazısına cevaben SHELL tarafından gönderilen ve Kurum kayıtlarına 07.02.2018 tarihinde giren yazıda özetle;

- Bahse konu istasyon üzerinde 06.08.2010 tarihinde SHELL ve GÖKSU AKARKAYIT arasında imzalanan bayilik ve kira sözleşmesinin 14.05.2012 tarihinde yapılan bir protokolle feshedildiği,
- Aynı protokolde Shell Petrol A.Ş. ya da SHELL'in atayacağı bayiler tarafından işletilmek üzere SHELL lehine intifa hakkı tesisi edilmesi hükmünün yer aldığı,
- 05.07.2012 tarihinde SHELL ile Shell Petrol A.Ş. arasında bayilik sözleşmesi imzalandığı ve akabinde 08.08.2012 tarihinde ŞİKAYETÇİLER tarafından SHELL lehine 10 yıllık intifa hakkı tanındığı,
- ŞİKAYETÇİLER ile Shell Petrol A.Ş.'nin birbirinden bağımsız kişiler olduğu,
- Dikey ilişkinin 2002/2 sayılı Tebliğ'in 5. maddesinde yer alan istisna hükmüne uygun olduğu,

ifade edilerek şikâyetin reddi talep edilmiştir.

(6) Dosya konusu dikey ilişkiye esas teşkil eden sözleşmeler incelendiğinde; 20.09.2010 tarihinde yürürlüğe girmek üzere 06.08.2010 tarihinde ŞİKAYETÇİLER ile GÖKSU AKARYAKIT arasında Bayilik Sözleşmesi; 20.09.2010 tarihinde ise Kira Sözleşmesi imzalandığı ve imzalanan Kira Sözleşmesi'nin 07.10.2011 tarihinde tapuya şerh edildiği görülmektedir. Ayrıca 14.05.2012 tarihinde tarafların karşılıklı imzaladığı protokolden, başta 06.08.2010 tarihinde imzalanan Çerçeve Anlaşma ve Bayilik Sözleşmesi olmak üzere söz konusu arazi üzerinde kurulu İSTASYON ile ilgili çeşitli anlaşmalar akdedildiği anlaşılmaktadır. Bu protokol uyarınca imzalanan anlaşma ve sözleşmelerin karşılıklı olarak feshi konusunda tarafların mutabık kaldığı ve protokol konusu taşınmazlar üzerinde malikler tarafından SHELL lehine, Shell Petrol A.Ş. ya da SHELL'in atayacağı bayiler tarafından işletilmek üzere 10 yıllık intifa hakkı tesis edilmesi konusunda mutabakata varılacağı anlaşılmaktadır.

(7) Taraflar arasında süregelen bu dikey ilişki, 2012 yılında GÖKSU AKARYAKIT'ın söz konusu faaliyetlerine devam etmek istemediğini bildirmesi üzerine tarafların aralarında düzenledikleri 14.05.2012 tarihli bir protokol ile 06.08.2010 tarihli Bayilik Sözleşmesi de dahil olmak üzere tüm sözleşmeleri feshetmeleriyle sona ermiştir.

- (8) Dikey ilişkinin feshinin ardından 18.06.2012 tarihinde SHELL ile ŞİKAYETÇİLER arasında İntifa Tesisi Vaadi Hakkında Protokol imzalanmış ve 08.08.2012 tarihinde de 10 yıllık bir süre için SHELL lehine intifa hakkı tesis edilmiştir. Buna ek olarak SHELL ve Shell Petrol A.Ş. arasında 15.07.2012 tarihinde Bayilik Sözleşmesi imzalanmıştır. Dolayısıyla fesih işleminden sonra gerçekleştirilen ikinci işlem ile ŞİKAYETÇİLER ve GÖKSU AKARYAKIT ile hukuki veya iktisadi bağlantısı bulunmayan SHELL'in bir başka grup şirketi olan Shell Petrol A.Ş., İSTASYON'a bayi olarak atanmıştır.
- (9) Akaryakıt sektöründe uygulanan dikey anlaşmalara ilişkin olarak 4054 sayılı Kanun ve 2002/2 sayılı Tebliğ çerçevesinde Kurulumuz ve Danıştay tarafından alınan çok sayıda karar ile sabit olduğu üzere, bayilik sözleşmeleri ile bu sözleşmelerde yer alan rekabet etmeme yükümlülüğünün süresine etki eden intifa sözleşmeleri ve kira sözleşmelerinin tamamı tek bir dikey anlaşma olarak kabul edilmektedir. Yine söz konusu kararlarda Kurulumuz, bu tür sözleşmelerin varlığında, 18.09.2005 tarihinden önce yapılmış olan ve süresi beş yılı aşan anlaşmaların "azami hadde indirme" ilkesi gereğince 18.09.2010 tarihine kadar; 18.09.2005 tarihinden sonra yapılmış olan anlaşmaların ise yapıldıkları tarihten itibaren en fazla beş yıl süre ile 2002/2 sayılı Tebliğ'de düzenlenen grup muafiyetinden yararlanabileceğine ve bu tarihten sonra muafiyet koşullarının ortadan kalkacağına; bu sürelerin hitamından itibaren intifa hakkı çerçevesinde bayilerin yeniden sözleşme yapmaya zorlanması halinde 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi çerçevesinde işlem başlatılacağına ilişkin ilgili taraflara bildirilmesine karar vermiştir.
- (10) Diğer taraftan 2002/2 sayılı Tebliğ'in 5. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde, anlaşmalardaki rekabet etmeme yükümlülüğüne veya bu yükümlülüğün anlaşmanın asli parçası olduğu hallerde anlaşmanın tamamına yönelik olarak getirilen beş yıllık grup muafiyeti sınırına ilişkin olarak bir istisnai durum düzenlenmiştir. Söz konusu hüküm, *"Alıcının anlaşmaya dayalı faaliyetlerini sürdürürken kullanacağı tesisin mülkiyeti arazi ile birlikte veya alıcı ile bağlantısı olmayan üçüncü kişilerden sağlanan bir üst hakkı çerçevesinde sağlayıcıya ait ise, yahut alıcı bu faaliyetini sağlayıcının alıcı ile bağlantısı olmayan üçüncü kişilerden elde ettiği bir aynı veya şahsi kullanım hakkının konusu olan bir tesiste sürdürecektse, alıcıya getirilen rekabet etmeme yükümlülüğü, söz konusu tesisin alıcı tarafından kullanıldığı süreye bağlanabilir"* şeklindedir. Dolayısıyla bir anlaşmanın istisna kapsamında değerlendirilebilmesi için dağıtım şirketinin (sağlayıcının) ilgili akaryakıt istasyonuna ilişkin aynı veya şahsi hakkını doğrudan malikten alması ve daha sonra bu istasyonu malik ile bağlantısı olmayan başka bir şahsa işletmesi şartı aranmaktadır. Bu çerçevede bir dikey anlaşmanın 2002/2 sayılı Tebliğ'in 5(a) maddesinde öngörülen istisna hükmünde kabul edilebilmesi için malik ile işletici (bayi) arasında herhangi bir hukuki veya iktisadi bağlantının bulunmaması gerekmektedir.
- (11) 14.05.2012 tarihinde yapılan protokolün birinci maddesinde yer alan *"... Söz konusu İntifa Hakkı süresince de söz konusu Akaryakıt İstasyonunun işleticiliği SHELL in grup şirketlerinden Shell Petrol A.Ş. ya da SHELL'in atayacağı işletici tarafından yapılacaktır."* hükmünden anlaşılacağı üzere ŞİKAYETÇİLER ile Shell Petrol A.Ş. arasında bir hukuki veya iktisadi bağlantı bulunmamaktadır. Bu çerçevede, dosya konusu dikey anlaşmanın, imzalanan intifa anlaşması süresinin sonuna kadar 2002/2 sayılı Tebliğ'in 5(a) maddesinde düzenlenen istisna hükmünden yararlandığı anlaşılmaktadır. Bu bağlamda 15.07.2012 tarihinde imzalanan Bayilik Sözleşmesi intifa hakkı süresi boyunca 2002/2 sayılı Tebliğ kapsamında grup muafiyetinden yararlanabilecektir.

18-06/90-45

- (12) Yukarıda açıklanan nedenlerle, başvuru konusu dikey ilişki ile ilgili olarak 4054 sayılı Kanun çerçevesinde herhangi bir işlem tesisine gerek olmadığı ve şikayetin reddedilmesi gerektiği kanaatine varılmıştır.

J. SONUÇ

- (13) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre,
- Shell & Turcas Petrol A.Ş. ile Serdar Naim KOSİF, Hürrem KOSİF, Hüdayi KOSİF, Shell Petrol A.Ş. arasındaki dikey ilişkinin 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği'nin 5. maddesinde düzenlenen istisna hükmü çerçevesinde aynı Tebliğ kapsamında grup muafiyetinden yararlandığına,
 - Dolayısıyla 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca şikayetin reddi ile soruşturma açılmamasına,
- gerekçeli kararın tebliğinden itibaren 60 gün içinde Ankara İdare Mahkemelerinde yargı yolu açık olmak üzere, OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.